

§. 4.

Pričujoči zakon stopi v veljavo takoj po razglasilu.

Mojemu ministru za uk in bogočastje naročena je tega zakona izvršitev.

V Beču, dne 17. januarja 1882.

Franč Jožef m. p.

Conrad-Eybesfeld m. p.

D o p i s i.

Iz Koperskega okraja. Odbor »Slov. učit. društva za Koperski okraj« je poslal deputacijo dveh udov, da čestita v imenu društva g. V. Spincič-u, c. kr. prof. na Koperskem izobraževališči, k imenovanju nadzornikom ljudskih šol v Koperskem okraju. (Imenovan je tudi za Volovski okraj.) Pri tej priliki je društvo izrazilo svojo željo, da bi se ljudske šole, osebito slovenske, pod njegovim nadzorstvom širile, česar smo si tudi svesti.

Meseca oktobra min. leta imeli smo učitelji okrajno učit. konferenco v Kopru. Pri tej so se slišale želje slovenskih učiteljev, da bi se v Dolini ustanovila podružnica okr. učit. knjižnice. Izvolili smo nadalje v slučaju, da se knjižnica razdvoji, trojico naših za slov. oddelek knjižnice. Vprašam, ali se je gledé tega že kaj storilo? —

Meseca februarja je imela Dolinska čitalnica primerno »Besedo«, katera je ubogi šolski mladini v Dolini dala 10 gold., s katerimi se je marsikaj potrebnega kupilo. Da so v Istri otroci res ubožni, to vé tukajšnji učitelj predobro. Čestokrat ga prosijo v šoli kruha, ker učenec ni že 24 ur nič užil; in oddaljeni morajo še popoldanske šole čakati! — Da radi pomanjkanja obleke in šolskih učil dobra tretjina otrok v šolo ne hodi, je Istorskemu učitelju tudi dobro znano, in to menda samo njemu, ker — — — —. Krajni šol. svet v Pasjivasi svojim učiteljem, italijansčine nezmožnim, italijansko dopisuje. Učitelj mora v takih slučajih poštnega ekspeditorja ali celó kmeta, ki je nekoliko italijansčine vešč, za tolmača iskati! Ali ne terpi vsled tega veljava dotičnega učitelja in ž njim ves učiteljski stan? — In to se godi pri zdanjem okrajnem šolskem svétu, kateri je voljan reševati vloge v tistem jeziku, v katerem so pisane. Vzrok takih krivic in nevednostij tiči v nevednem ljudstvu samem. Treba je je tedaj dramiti v njegovo in našo korist in slavo.

Z Goriškega. Naučni minister je potrdil dosedanje okrajne šolske nadzornike na Goriskem tudi za naslednjo dobo. Ti so: g. France Vodopivec za ljudske šole s slovenskim učnim jezikom v šol. okr. Gradiščanskem in za ljudske šole v šol. okr. Tominskem in okolici Goriški; učitelj deske ljudske šole v Trstu Tomaž Quantschnigg za šolski okr. Sežanski; g. gimn. prof. Culot za mestni šolski okraj Gorico.

Iz Štajerskega. Svetli cesar je odlikoval z zlatim križcem za zasluge g. Janeza Miklošiča, učitelja vadnice na učiteljskem izobraževališči v Mariboru. Čestitamo!

Iz Koroškega. »Mir« piše: »Koroški Slovenci, ali je to resnica, da hočete, naj se v vaše šole vpelje nemški jezik kot učni jezik? Ali je to resnica, da tako hočete? To je zoper zdravo pamet, zoper božjo in posvetno postavo. Ali se vam ne smilijo vaši otročiči, ki se materinega jezika čisto malo ali pa čisto ne znajo? Ali se vam ne smilijo učeniki, ki se morajo truditi in mučiti, zraven pa vendar nič ne opravijo in črno piko dobijo?«

Iz Poddrage na Notranjskem. V zadnji številki »Učit. Tovariša« nekdo iz Notranjskega stavi vprašanja, na koja prosi odgovora. Prvim vprašanjem ne vem mu odgovoriti, a tretje mu tako-le razjasnim: Ustanova, koje uživa nek učitelj na Notranjskem (uživa jo podpisani) je Leopold Philipp-ova, in jo oddaja slavni c. k. deželni šolski svet. Ustanovljena je na podlagi deželno-vojvodskega voljnega pisma s 15. dan oktobra 1859. l. št. 8671 za poboljšek učiteljske plače na šolah z najnižjo plačo (zdaj 400 gold.). Mest je šest po 26 gold. 25 kr., in šola, oziroma učitelj, službeč na tej šoli, dobi to ustanovo za tri leta. Slavni c. k. deželni šolski svet je za leta 1881., 1882. in 1883. podelil to ustanovo tudi šoli, oziroma učitelju, v Poddragi. To-liko v pojasnilo na stavljena vprašanja.

Franjo Trošt, učitelj.

Iz Postojne. V naši ljudski šoli se je 18. preteč. m. ob 10 $\frac{1}{2}$ uri dopolodne strop podrł. Otroci so k sreči ravno odšli, sicer bi bila nesreča velika. Tu se stavi velika soseskina palača, a za šolo je nekaterim našim možem malo mar; vendar jih bode zdaj sila primorala, da bodo mogli kaj storiti.

niškega. Pisatelji, kateri hoté prevzeti to delo ali vsaj sodelovati pri njem, naj se do 15. dne prihodnjega meseca marca oglašé društvenemu prvosedstvu.

Uredovanje Letopisa za 1882. leto je Maticin odbor izročil podpisanemu prvosednikovemu namestniku, ki se torej usoja uljudno vabiti slovenske pisatelje, naj mu čim preje, vsakako pa do konca avgusta meseca blagovolijo poslati rokopise namenjene za letošnji Letopis. Sprejemali se bodo vanj kakor doslé krajši znanstveni in poučno-zabavni članki. Da Letopis kolikor moči ustreza različnim zahtevam Maticinih družabnikov, je želeli, da je njegova vsebina mnogoverstna, v obče zanimljiva in vsacemu izobraženemu Slovincu umevna; zaradi tega spisi za Letopis z jedne strani ne smejo biti preobširni, z druge ni strogo učenjaški. Izvirnim člankom se bode dajala se vé da prednost; mej prevodi bi v prvi vrsti ugajali oni iz slovanskih jezikov, to je iz češčine, poljščine in ruščine. Pisateljska nagrada je različna in se po vzajemnem porazumljenji naprej ustanovi, če treba; v obče po določilih odborovega opravilnika znaša nagrada izvirnim delom 25 do 40, prevodom 12 do 18 goldinarjev za tiskano polo in se vselej še le izplačuje, kadar je spis natisnen.

Pisatelji, kateri večé slovstvene proizvode pripravljajo in namerjajo ponuditi jih Matici Slovenskej, naj jih takoj naznanijo in, kadar bodo gotovi, pošljejo v presojo odboru, ki bode pa sploh v poštev jemal le rokopise, kateri so gledé jezika popolnem godni za tisek.

Maticin odbor pričakuje, da bodo vsi rodoljubni pisatelji slovenski složni podpirali najimennitnejši naš slovstveni zavod — narodu našemu na radost in korist, svojemu imenu na čast in slavo!

V Ljubljani, 23. februarja 1882.

Za odbor Matice Slovenske: Peter Grasselli, prvosednikov namestnik.

— **Mestni učitelji v Budapešti** morajo po 26 ur na teden poučevati. Vsaka ura čez to odmerjeno število pa se plačuje po 40 gold. Učitelji in učiteljice v Budapešti so razdeljeni v tri plačilne razrede. V prvem razredu imajo 800 gold. plače in 200 gold. stanarine, v drugem 650 gold. plače in 150 gold. stanarine in v tretjem razredu imajo 500 gold. plače in 100 gold. stanarine.

— **Vodstvo „nemškega šolskega društva“** izdalo je tudi zbirko šolskih pesmi, po katerih pa veje čisti veliko-nemški duh. Ker se je pa to vendar mnogim učiteljem dozdevalo malo presumljivo, zaradi tega so opozorili omenjeno vodstvo, naj pri drugi izdaji vsprjime vsaj tudi „avstrijske narodne pesmi“, in vodstvo je to po tesnosrčnem preudarjanji vendar le obljubilo. Tedaj tako daleč smo že prišli, da se mora za tako sprejetje še posebej moledovati! Velikodušno!

— **Šolska Matica češka** dela „Schulverein“-u nasproti, in je nabrala v 15 mesecih čez 100.000 gold. Češka društva „Komenski“ na Dunaji zbira denarjev za napravo čeških šol ondi in v čeških občinah Spodnje-avstrijskih.

Razpisi učiteljskih služeb.

Na Kranjskem. V Logatskem okraji: V enorazrednici v Hotedersiči, učiteljeva služba s 450 gold. letne plače in stanovanjem, do 5. aprila.

Na Koroškem. Služba šolskega ravnatelja v Ovejavesi (Wolfsbach) v Kanalski dolini in pri sv. Jakobu v Rožni dolini s 400 gold. letne plače in s 30 gold. opravilne doklade. Učiteljeva služba v Plajbergu s 400 gold. letne plače in s 20 gold. stanarine; na okrajni šolski svet v Beljaku do 20. t. m.

Na Štajerskem. Nadučiteljeva služba na mestni ljudski šoli za dečke v Celji, do 19. t. m., z 800 gold. letne plače in s 100 gold. opravilne doklade in s stanovanjem.

Premembe pri učiteljstvu.

Na Kranjskem. V Postojnskem okraji: G. Korén šel je iz Ostrožnega brda v Kranjsko goro; na Ostrožno brdo pa pride F. Bajec, II. učitelj v Vremah; mesto njega v Vreme pa izprašana pripravnica gosp. Rizzoli. Pomožni učitelj Jelenec pride iz Vrbovega na Ubelsko. V Postojni nastavljen je pom. učiteljem bivši bogoslovec M. Bártol. — G. Ph. Uhl iz Steinau-a (v Galiciji) pride v evangelijsko ljudsko šolo v Ljubljani. Umrla sta: Matej Arko, učitelj v Ajdovici pri Žužemberku in Lovro Kušlan, učitelj v Slavini. R. I. P.!

Na Štajerskem. G. Martin Planker je postal nadučitelj v Loperji pri Slov. Bistrici; g. Ant. Kodanjšek, nadučitelj v Št. Ilu pri Mislivji, gre v stalni pokoj; g. Aleks. Kuzz je zač. učitelj na mestni deški šoli v Celji; g. Jos. Cugmus je zač. učitelj na Polji, kjer je g. Fr. Debeljak umrl.